

СВОБОДА СЛОВОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРОДНИЇ СЮНОЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК ХХХІ Число 294. Джерси Сіті, Н. Дж., понеділок, 19. грудня, 1921. VOL. XXXI. No. 294. Jersey City, N. J., Monday, December 19, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ БІЛЬШОЇ ФЛОТИ ВІД ЯПАНУ

ВАШІНГТОН, 16. грудня. — Палкомітет для морських справ вашингтонської конференції для обмеження зброювання, допівни до згоди між трьома великими морськими силами, приступив до означення величчин флоту для другорядних морських потуг.

Зараз на самому вступі комітет створює за незвичайно великою трудностю в домагаючи Франції признати її флоту, більшу від японської. Хоч офіційно не подано в тій справі ніякої заяви, все таки близько розуміється чуття, що Франція предляжна жадане, щоб її воєнна флоту була о одну сему більша від флоту Японію.

Як казати чутки, се домагає Франції викликати недоволення зі сторони усіх учасників конференції. Італія, котрої флоту зараз прийдє під обрани, заявила, що вона думає замкати тій самої флоту, як Франція, але вона думає, що французьке домагає се пересадити і що Франція і Італія могли б обійтись за меншим флотами. Англіяський представник має прості заяви, що Франція своїм домагає менше зовсім розбити справу обмеження морських зброювання; на його думку, якщо Франція признає флоту згідно з її бажанням, то тоді і Англія і Японі в Злучених Державах були би у праві домагає більших флоту, як вони згодились у взаємній умові. На думку нефранцузьких членів конференції Франція повинна бути вдоволена, якщо конференція признає їй право удержувати флоту, вимносу 170,000, а вже найбільше 185,000 тон містоті.

СЕНАТОР РІД ЗНОВ КРИТИКУВАВ ДОГОВІР ЧОТИРОХ ДЕРЖАВ В СПРАВІ ТИХОГО ОКЕАНУ.

ВАШІНГТОН, 16. грудня. — Сенатор Рід з Мезури знов виступив в сенаті з острою критикою умови між Злученими Державами, Англією, Францією та Японією в справі їх послостій на Тихому Океані.

Головуючою токою в критичній доповіді сенатором Рідом була гарантія островних послостій, дана державами в договорі. Рід вказував, що Японі увесь положений на островах, і через те держави, рагантуючи Японію його островні послості, гарантували їм самим ненарушність території відносно Японі і зобов'язували йти вліважно на кожного, хтоби повзнівся зі послостій нарушувати.

Він остро критикував сенатора Лоджа, котрий є одним з американських делегатів на конференції. Він іронизував собі з промови Лоджа, яку він вилосмав дати умову до відступу; сенатор Рід звертає увагу на солідні слова сенатора Лоджа та прирівнює їх з мисливим заговорюванням дитини матірню, як вона хоче дати дитині гірке лікарство.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДІНГ БОРОНИТЬ ДОГОВОРУ.

ВАШІНГТОН, 16. грудня. — Президент Гардінг, розмовляючи про договір чотирох держав в справі восточних на Тихому Океані, заявив, що він не бачить слушності в критичній сього договору сенаторами. На його думку, в договорі нема нігде достояння, якому три держави могли б примусити четверту йти до війни, як вона не хоче.

Кожні питали японських делегатів, що вони думають про договір, один з них заявив, що він заохочує для Японію, бо Японі буде від тепер чутися безпечним. Зате другий делегат заявив, що Японі, зриваючи договір з Англією та входячи в договір з трьома державами, проминає шляхом добору гофнуку за воду.

УЖЕ АРЕШТУЮТЬ ЖИНОК В КАНЗАС.

ПІТСБґ, Канзас, 16. грудня. — Поліція арештувала нині і відстанила до суду чотиря жінки, котрі мали брати участь в демонстрації за Говатом, підчас котрої жінки йшли походом до моголяни та не дали працювати майнерам.

Імена арештованих такі: пані Марія Баторі, Марія Кубіч, М. Деволі та Фей Вилмер. Їх арештувало йна закондом беззаконного збійганься. З ними арештовано також одного мушину, котрого обжаловують за білку.

Майнери згодились нині до роботи і їм міхто не перешкадила працювати.

СПРАВА ІМІГРАЦІЇ ПЕРЕД КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ.

ВАШІНГТОН, 16. грудня. — Кабінет міністрів застановив нині над справою імміграції.

Шані рід чинився предляжно президенту Гардінгову рапорту про кризис, які приходяться терпіти іммігрантам, що приходять до Злучених Держав, а потім мусать бути відслани в наслідок постанов імміграційного закону. Президент предляжно справу кабінетові міністрів, питаючи його, чи не потрібні поправки закону про імміграцію. Президент Гардінг, однак, не захвиляв за знесенням трипроцентного обмеження, бо на його думку закон про обмеження імміграції ще не має часу на належате випробування. Так само президент не звинувачив за віднесенням пропену імміграції так дого, поки Злучені Держави не будуть певні, що люди потрапляли дати належати помил нині іммігрантам.

Ложимо в тія справі се не отаголює ніякої нової постанови уряду.

ВЖЕ ОГЛЯДАЮТЬ МОРСЬКІ КОРАБІ НА СМІТТІ.

ФЛАДЕЛФІЯ, ПА, 16. грудня. — Бацькі, стаєти відірвані і бувають оглядані нині в порті кілька американських воєнних кораблів, що колись становили гордість американської флоту, а тепер мають бути розібрані після умови мексиканськими, зібраними на вашингтонській конференції для обмеження зброювання на воді. Призначені на розбирання кораблі будуть продані на публичній лінійці.

САМОУБИВСТВО КОНГРЕСМЕНА

ВАШІНГТОН, 15. грудня. — Леонарду Артуру Естому конгресменові від південної Каліфорнії, поповнивши нині самоубиство, топлячи в ріці Потомак.

Поліція найшла була наперед капелюх та верхню одіжку утлогого, лежачи на березі річки. В сураті наділено звіт, писаний Естому, в котрому він пише, що йому грозить руїна і тому він постановив забити себе самого. З листа виходить також, що він колись має невдоволення повинити якусь похитку, з якої вийшло велике наслідок, через котре він тепер собі жите відібрав. Він вказує навір, що вся справа вийде наверх і що при тім не постраждає ніякий люд.

Доставши такий лист в свої руки, поліція була невдоволеною, і стала шукати за тими в ріді. Близ догого шукання його найдено.

Присте до побільшого старіючи розвивати загодичість, яка оточує справу, що стала причиною самоубиства. Вони знають лише одну справу, яка не вийшла неспішною, а це справа про корабельних парствів в Каліфорнії, однак вони не припускають, щоб си несадова ділено була причиною самоубиства. Вони догадуються, що діловому причиною може нервовий розстрій. Побігливши жінку і дитину, він мав віт літ в конгресі заступав свій округ уже четвертий раз.

АМЕРИКАНЦІ НЕВДОВОЛЕНІ ТРАКТАВАННЯМ ІМІГРАЦІЙНИМИ ВЛАСТЯМИ.

Недавній приїхав до ниніорської порту американський корабель Джордж Вашигтон, на котрому було досить поважне число Американців. Корабель приїхав до порту о годі пів до п'ятої сповуваючи, і лінійці української порту працівники відержали пасажирів до лінійкарських оглядан через шіву нині, виправдуваючи тим, що вони не зможуть скаржити о порушці того самого дня. Се зарядження, котро нині не нагадує ті неагодні, які перекодали іммігранти при вступі до «обшиної землі», так обуривши Американців, що Товариство Американських іммігрантів виставило резолюцію з протестом до федерального уряду проти такого поводження з громадянами.

ТОВАРИСТВО БІЛОРУСЬКОЇ ЦІКОМ.

25. жовтня б. р. відбулися вибори до Ради Товариства Білоруської Ціком. Головою обрано А. Смічача, секретарем — І. Крамарського, а Товариство розпустило нині у Вильні (Остбромська 9). Недавню Уряду Товариства послала польському міністрові меморандум, в якому заявлено, що громадяни Білоруської Ціком в Польщі і нині білоруські домагає в шкідливій справі.

ОДИН ЧОЛОВІК ПИКЕТУВАВ ВАШІНГТОНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Один чоловік новач недавно пікетував конференцію для обмеження зброювання у Вашингтоні. Сим чоловіком був Ю. Дж. Ледру, котрий уже небрав не мало слави у Злучених Державах, провадив свого часу в Бостоні безробітництва публичній лінійці на взір того, як колись продавали воєнних рабів. Ціаю його демонстрації у Вашингтоні було, як він казав, чинити на конференції впливу з християнським серцем. Ледру станає перед домою вхідно конференції, держучи в руках парасольку, на котрої білі тії були написані: «Вашингтон, сір серця». Він казав також про себе засвічену ямку, як старинний грецький філософ Сократ, котрий в білий день ходив з ямпою по місті Атенх, шукючи чесного чоловіка. Поліція арештувала Ледру і відстанила його до суду за невдоволене заховання. Суд однак станає на його становищі; він признає демонстрацію праводемонструвати в той спосіб, в який він демонстрував, і увільняє його від вини і жару.

МАЮТЬ АРЕШТУВАТИ ЖИНОК ЗА ДЕМОНСТРАЦІЮ КОЛО КОПАЛЕНЬ.

Повітовий прокуратор в Пітсбґу, став видавати варакти (судові прикази) на арештовані жінок, вмишлях в демонстрації коло місячних копалянь вугля з приводу осадження в горах Говата, окружного уніонного провідника майнерів. Різночасно прокуратор видав прикази двом жінкам та починати слідство проти цих жінок, щоб їй описати поставити на суд за нарушення спокою.

ЧУЖОЗЕМНЕ НАСЕЛЕННЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Кінцеві відрахування перепису 1920-ого року вказують, що 1-го січня цього року було в Злучених Державах 13,920,692 осіб уродженних зараніжко. За десять літ, від 1910-ого року, число чужоземців, які живуть в Америці зросло лише о три проценти.

З того числа 6,493,088 чужоземців признає американське громадянство. 1,223,490 вказує на громадянські папери, а 5,398,605 лишило си підданцями чужих держав. Шо до решти 805,509, то в переписі їх державної приналежності не записано.

У всіх статях Північної і Південної Декоти вплили натуралізувати найбільший процент сього чужоземного населення, білякох три четверти. Найменший процент натуралізування чужоземців в Арізоні.

ДОРОЖИЦЯ В НІМЕЦІНІ.

Наслідком упадку німецької марки, ціни товарів в Німецькій Південній нараз в тору. В Ню Йорку під Берліном торгівля, білякох три четверти, найменший напад на харчові склади і знизила їх ці. Поліція з великим трудом удалась привернути спокій.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ З ВОТЕРВІЛІТ І ЕКОЛОПІ.

В понеділок, дні 19. с. м. у вечір буде мітродит Шенцінська в церкві в Ватервіліт, Н. Дж.

Гр. Кат. черков у Ватервіліт запропонує на богослуження всіх українців у Ватервіліт і околиці.

ГОЛОВНІ ЦЕНТРИ НАСЕЛЕННЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

(З Боаєтену Географічного Товариства). Головні центри населення — се не тощо те саме що великі міста. Ошибливо, у великих містах люди осілиє нагустіше і найбільшими купами і правдіно найбільші міста будуть найбільшими центрами населення. Та не все воно так. Місто єсть єдиним політичним і адміністративним, з границями менш або більш штучними, самовільними, що не обіймають всего населення, яке збито масою живе на однім природно нерозмежованих просторі. Буває, що границі міста проведено серед вулиці, але по другий бік самої вулиці ще далеко простягаються многазоди вулиці та інші квартали, які однакою значують вже до другого міста. Центрами населення або ж столицями (метрополітальними) дистриктами називають всі ті людські селища, що лежать при купі і творять одну географічну й економічну цілість, однак воно чи творять один одне місто чи кілька адміністративних громад.

Последня перепись (1920 року) показує, що найбільшими центрами населення в Америці є, розуміється, округи Нью-Йорку, Чикаго і Вашингтона. На четвертій місці стоїть Бостон, хоч саме місто Бостон по числу населення аж саме в ріді американських городів. Однак якщо докнути Бостон до центрів Бостонської області, то три нині міста з 90,000 до 110,000 населення, шість з 40,000 до 90,000 населення, двадцять менш звиш 10,000 і ціла купа менших громад.

Вашингтонський центр, в котрому стоїть півнає людська компанія в Америці, се Пітсбґський дистрикт з 1,207,504 мешканцями, до чого лежав половина приплоду всього сего міста Вашингтона. Шестий центр творить місто Дітроїт з сумесними містами і 1,165,153 мешканцями.

ПОСТУП КООПЕРАЦІЇ В КАНАДІ.

Последні риче звідомлення хліборобських спілок в Саскечевані за рік до кінця свідчили про дуже обиде найшій в історії канадської кооперативного руху 1920-ий рік, та не дивлячись на всі труднощі спричинені економічною кризою, загальний оборот спілок збільшився і поступ зроблено у всіх напрямках ізою діяльності. До хліборобських спілок в Саскечевані належить тепер 18,894 пашиків (фермерів), віднаємих капіталу вмірні в року з 362,252 до 466,099 доларів. Грошева вартість хліборобських продуктів вивезених на торг кооперативними спілками, проки, збільшилася, і внаслідок тому, що ціни на фармерські продукти взагалі ввали. Загальна вартість проданого товару диньши до 5,685,386 доларів, то єсть торгівля оборот саскечеванських кооперативних об'єднань з 7,314,695 доларів.

ВИМОРДУВАННЯ ЦІЛОЇ ЖИДІВСЬКОЇ РОДИНИ.

В селі Пітсбґе коло Кельно, вимордував сергент Антоні Міх при допомозі німецької поліції жидівську родину Розвіл-Ціаї в числі 10 осіб в цілі родинку. Антона Міху арештували. Про знамення він признає до злощину. Ведеться слідство.

БРИТАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРИНЯВ ДОГОВІР МІЖ ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ І ІРЛЯНДІЄЮ

ЛОНДОН, 16. грудня. — Обі палати британського парламенту, палата лордів і палата громад прийняли нині великою більшістю договір між Великою Британією та Ірляндією. Справа була вирішена, як Ірляндія приймає се сій договір, ірландський революційний парламент (двоє ерн).

ПАПА РИМСЬКИЙ СТОТІТЬ ОСТОРОЖНІ ВІД БРИТАНСЬКО-ІРЛЯНДСЬКОГО СПОРУ.

РИМ, столиця Італії, 16. грудня. — В тушеній кругах близьких Ватикану заявляють, що папа римський Бенедикт XV не гадає мішатись до ірландських справ, але хоче держатись шляхом осторожності.

СПРАВА СКЛИКАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У ВАШІНГТОНІ.

ЛОНДОН, 14. грудня. — Тушеній днівник «Дейл Кроуника», який є органом прем'єра Лойда Джорджа, пише про справу скликання міжнародної економічної конференції до Вашингтону. Часопіс пише, що на ту конференцію була би запрошена також Німеччина і Росія і загалом вона зробила би для Європи те, що теперішня розрука конференція у Вашингтоні зробила для вирішення справ Тихого океана.

НІМЕЦІННА НЕ МОЖЕ В ЦІЛОСТІ ЗАПЛАТИТИ СЛІДУЮЧОЇ РАТИ ВІДКІДОВАННЯ.

ПАРИЖ, 15. грудня. — Французьке правительство одержало згодуног ноту від німецького правительства, в якій воно заявляло, що не буде могло заплатити в цілості рати відкідовання, яка припадає на 15. січня, 1922. Німецьке правительство каже, що змогло досі зібрати трохи фондів, але просять о мораторію (відложечне рішення) на сплату решти.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ АЛІАНТСЬКОЇ КОНТРОЛІ НАД ФІНАНСАМИ НІМЕЦІННИ.

ПАРИЖ, 16. грудня. — Аліанти відомили німецькому правительству на його ноту, в якій домагає мораторія (проваляти) в сплаті слідууючої рати відкідовання. Ся відповідь лише повторює одержану ноту.

Французький премер Бріан має стійнутися з британським премером Лойдом Джорджем у справі німецького відкідовання. Вгадують, що він хоче домагає аліантської контролювання. Маж іспан, премер Бріан, як кажуть, хотів би, щоб аліанти взяли під свою контролю німецький державний банк і заборонили дальше вживання німецьких паперових грошей.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАШІНГТОНІ.

БЕРЛІН, 15. грудня. — Новим німецьким амбасадором у Вашингтоні буде Кароль Лівг.

Покісно він буде тільки заступником амбасадора. Він має 50 літ і говорить плавно по англійськи. До Вашингтону вийде в сях люд.

Данніше він був в німецькій консулярній службі в різних містах Злучених Держав.

ІНФЛЯЦІЯ СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ В НІМЕЦІНІ.

КОБЛЕНЦ, Німеччина, 15. грудня. — Серед тушеній американської війська шириться пошехо інфляція. Богато американських жовірів і в шпиталі. Досі було 150 випадків занедавання, але випадку смерті ще не було.

У ВАРШАВІ ЗЛОПЕЛИ ВІНЮВКА ДИНАМИТОВОГО ЗАМАКУ В НЬО ЙОРКУ.

ВАРШАВА, столиця Польщі, 16. грудня. — Тут арештовано на домагає американського департаменту суфлівання Вольфа Ліндефелда або Вільгельма Лінде, котрого відкідували, що був одним із справних динамитового вибуху на Вол Стріт в Нью Йорку дні 16. вересня, 1920 року.

Варшавська поліція каже, що має злізати арештованого, а який він признає, що не справився з динамитом вибуху в Нью Йорку.

Вільгельм Лінде заявив, що на сій «дзвіг» ниніорської томошній відстав 30,000 доларів від московського «3-тот інтернаціоналу». Гроші мав бути розлінен між 5 людьми, що підписали того «дзвіг».

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПРОЛЕТАРСЬКИЙ КОМІТАР ТДЕ ДО НІМЕЦЬКОГО МАГНАТА КАПІТАЛІСТА.

МОСКВА, столиця Московщини, 14. грудня. — Комісар Кароль Радек казав на порушення совєтського уряду до Німеччини на перетворенні з німецькими капіталістом Гугом Еглінером в справі конферції для мого в Росії в Україні.

ЗАМІТКА. — Все дого, чого більшовики не хотіли дати народом, бо казали, що нирі не пролетаріят, тепер по урядованню дали загрозити капіталістам. Се певтуне обмовисто, яког ті ний-комуністичні бофери допустили на роботу, повинні навіть найбільше розгоричити більшовицькі ентузіастич. Вони повинні тепер спитати розумно, чи се справдіє більшовицьке шпирство і сестрїти чи се справедливий департамент.

